

Em. Univ. Prof. Dr. Branko Tošović,
 Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität Graz
 Merangasse 70
 8010 Grac
 Austrija
 +43 676 502 44 33
 branko.tosovic@uni-graz.at
<http://www.gewi.uni-graz.at/gralis/index.html>

Grac, 30. septembar 2018. godine

R e c e n z i j a r u k o p i s a
Milane Pooučki JE LI ANDRIĆ NADIGRAN?
(Novi Sad: 2018, 98 str.)

0. Rukopis JE LI ANDRIĆ NADIGRAN Milane Poučki sadrži 98 strana, a čine ga sljedeći dijelovi: Uvodna reč – Lični doživljaj stvaralaštva Ive Andrića i prisećanje na put koji sam prešla od otkrivanja do istraživanja njegovog dela (3–65, Andrićev pogled na sv(ij)et u ZNAKOVIMA PORED PUTA (6–28), (Ne)mužastvena Rajka Radaković – nekad i sad (29–52), Prokleta bašta jedinstvene boje (53–70), Ako sam pobedio sudbinu, ne znači da nisam izgubio sebe (71–91), Zaključne napomene (92–94), Literatura (95–97), [O autorki] (98). Analiza obuhvata dva romana (GOSPOĐICU i OMERPAŠA LATASA), jedno opservacijsko-mudnosno djelo (ZNAKOVE PORED PUTA) i jednu paralelu (Andrić – Čopić). Na kraju svakog dijela daje se spisak izbora, literature i rezime na engleskom jeziku.

1. Knjiga je nastala u okviru projekta Andrić-Initiative: Ivo Andrić u evropskom kontekstu (Grac, 2007–). Jedna od osnovnih orijentacija ovog poduhvata jeste stvaranje nove generacije stručnjaka za Andrića (andrićologa). Kada je Projekat zasnivan, predlagano je da okuplja autoritete za ovu temu, afirmisane stručnjake i da se na taj način stvori zatvoreni i elitni debatni krug. Autor ovih redaka bio je, međutim, bio drugoga mišljenja, prije svega, zbog nove situacije u kojoj se našlo proučavanje i valorizovanje djela Iva Andrića. Bilo je to vrijeme jakih, ostrašćenih, tendencioznih i ispolitizovanih napada na njega (posebno iz Bosne). Prošle su velike ratne kataklizme koje su „zakačile“ i pojedine afirmisane stručnjake, od kojih su neki počeli da prilaze Andriću manje naučno, a više politički. Tada su se prilično utišali i oni koji su kompetentno mogli da govore o nobelovcu. Takva je situacija zahtijevala da se krene u stvaranje nove generacije andrićologa, koja ne bi bila opterećena ratnim, ideološkim, nacionalnim, vjerskim i političkim balastima, već bi ovog velikog pisca posmatrala isključivo naučno, moderno i u duhu savremenih kretanja u nauci o književnosti. Bilo je jasno da novo doba traži i novo viđenje Andrića i da to, nažalost, ne mogu da daju onoliko koliko bi bilo potrebno oni koji su se do tada bavili njime (neki su ušli u šablone, drugi su se stišali, treći su prešli na druge teme, četvrti su pisca tumačili više/isključivo politički itd.). Stoga je

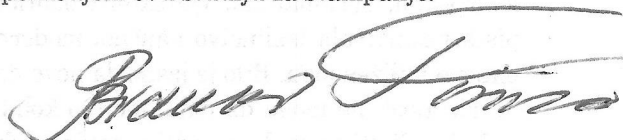
projekat Andrić-Initiative bio dobrim dijelom usmjeren na davanje šanse mladima da provjere oštrinu pera na jednom od najtvrdih materijala, na tekstovima jednog nobelovca, na piscu koji je toliko podigao letvnicu umjetničkog stvaranja i vrijednosti da ju je rijetko koji domaći i strani pisac mogao preskočiti, a ne baš veliki broj valorizatora mogao dati o Andriću nešto novo, originalno i vrijedno.

2. Iako Projekat još nije završen, već su na osnovu radova nastalih (uglavnom) u njegovom okviru izašle prve monografije: Olivera Radulović NOVA ČITANJA ANDRIĆEVOG DELA (Petrovaradin: 2013, 296 s.) i Miloša Đorđevića NOVA KNJIGA O ANDRIĆU: JEDINSTVO DELA I KONTINUITET IDEJA (Vršac – Novi Sad – Grac: 2016, 266). I drugi saradnici na Projektu pripremaju da svoje studije uobličie, ali stalno čekaju da se Projekat završi. Međutim, iako je zamišljen kao petogodišnji (2007–2013), on je uveliko premašio prvobitno predviđene vremenske okvire pa oni koji duže učestvuju na Andrićevim simpozijumima stalno odlazu finalizaciju već koncipiranih i manje-više složenih monografija.

3. Milana Poučki je prvi mladi istraživač koji se usudio da sklopi u jednu cjelinu radove nastale u okviru navedenog projekta. I, kao što pokazuje data publikacija, dosta uspješno. Knjiga JE LI ANDRIĆ NADIGRAN? uklapa se u osnovni moto Projekta koji čine riječi samoga Andrića: *Ne proučavajte mene, već proučavajte moje delo*. Još je jedna bitna stvar došla do izražaja u ovoj publikaciji: velika odgovornost prema Andriću. Svako ko piše o njemu i njegovom djelu mora biti veoma korektan, nastojati da ne izmišlja i ne pravi konstrukcije koje nemaju osnove. Upravo zbog onih koji su tako radili, između ostalog, Andrić nije volio kritičare, smatrajući ih obadima koji sisaju krv umjetniku. Čitajući ovu knjigu dobija se utisak da je autorka bila svjesna obaveza koje je preuzela na sebe i neophodnosti poštenog analitičkog pristupa.

4. Svako ko proučava Andrićev opus može preskočiti određenu visinu, ali onaj ko je sposoban da skače sve više taj pred sobom ima lijepu budućnost. Milana Poučki upravo spada u tu kategoriju. Ona je uspješno savladala prvu prepreku, čiju je crtu na vertikali sama odredila, iako se u tome skoku zapaža poneki grč, izvjesna neuvjerenost, koji put disharmoničnost. Autorka piše slikovito, nadahnuto, promišljeno pa i provokativno (što pokazuje i naslov knjige). Način izražavanja je u osnovi ležeran, opušten, logički zasnovan i argumentovan, na mnogim mjestima vrcast, iskričav. Kvalitet analize, istraživačka lucidnost, promišljenost nagovještavaju da će ovaj mladi stručnjak dizati letvnicu sve više i više i preskakati je sa lakoćom. Naravno ako već izraženu kreativnost, motivisanost i talenat bude pratilo usavršavanje tehnike, dublji analitički prodori, praćenje modernih (ne pomodnih) istraživačkih strujanja, široko korišćenje postojeće literature i uporan, kontinuiran rad. Pažljivo opservirajući ne suviše dugu borbu Milane Poučki sa strašnim, teškim i velikim Andrićem sve se više nameće utisak da će iz nje izrasti veliki stručnjak.

Zbog svega iznesenog toplo preporučujem ovu studiju za štampanje.

Em. Univ. Prof. Dr. Branko Tošović